

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Noin 40 % syöivistä olisi ehkäistävissä elintapamuutoksilla. Lihavuus aiheuttaa jopa 20 % syöpätapauksista, ja ravitsemuksella kokonaisuudessaan on merkittävä vaikutus ihmisen syöpäriskiin. Sokeristen juomien käytön vähentäminen on tärkeä keino vähentää syöpäriskiä.

Virvoitusjuomaverotuksen terveysperusteisuus on siis tärkeää syöpien ehkäisemiseksi ja suomalaisen syöpätaakan vähentämiseksi. Vuoteen 2035 mennessä syöpätapausten ennustetaan lisääntyvän 10 000:lla vuodessa väestön ikääntymisen vuoksi. Poliittisin toimin on tietoisesti pyrittävä vähentämään elintavoista johtuvaa syöpäriskiä. Tämä on välttämätöntä jo yksinomaan terveydenhuollon kantokyvyn vuoksi.

Esitys virvoitusjuomaveron muuttamisesta on osin kannatettava mutta puutteellinen. On välttämätöntä rakentaa virvoitusjuomaverotus terveysnäkökulmasta. Sen rinnalle tarvitaan laajempaa terveysperusteista verotusta, koska sokeri ei ole ainoa kansanterveyttämme uhkaava ravitsemuselementti. Suolan ja kovan rasvan aiheuttamat haitalliset kansanterveys- ja siten kansantalousvaikutukset ovat huomattavat. Myöskään sokerin verottamiseen ei pelkkä virvoitusjuomavero riitä vaan tarvitaan veromalli, joka kattaa myös muut sokeria sisältävät tuotteet.

Syöpäjärjestöt pitää välttämättömänä, että Suomessa käynnistetään määrätietoinen työ kattavan terveysperusteisen verotuksen käyttöönottamiseksi. Tähän työhön tarvitaan laajapohjainen työryhmä, jossa on mukana sekä verotuksen että kansanterveyden ja ravitsemuksen osaamista.

Esitetystä virvoitusjuomaverotuksessa on joukko ongelmia. Ensinnäkin on terveysnäkökulmasta perusteetonta, että luontaista sokeria sisältävät täysmehut olisivat samassa veroluokassa kuin

sokerittomat juomat. Hedelmistä, marjoista tai vihanneksista peräisin oleva luontainen sokeri ei ole sen terveellisempää kuin lisättyään sokeri. Esityksen jatkotyöstössä tulee poistaa tämä erikoisuus ja rakentaa näiltä osin yksiselitteinen, terveysfaktoihin perustuva veromalli.

Emme myöskään pidä kannatettavana esityksessä olevaa kuutta veroporrasta. Sokerin määrän lisääntymisen tulee näkyä myös selvänä veron lisääntymisenä. Vähäisempi portaiden määrä, esimerkiksi kolme, ja riittävän jyrkästi nouseva vero portaalta toiselle tukisi esitettyä paremmin veron terveysvaikutuksia. Lisäksi ylimmän veroportaan tulisi olla riittävän korkea. Kun verotuksella pyritään ohjaamaan ihmisten kulutustottumuksia, tulee eri veroportaiden välissä olla huomattava ero, jotta se kannustaa ihmisiä valitsemaan terveellisemmän vaihtoehdon. Samalla riittävän kireä verotus ohjaa myös teollisuutta valmistamaan terveellisempiä vaihtoehtoja, mikä on toinen tärkeä terveysperusteisen verotuksen tarkoitus.

Mielestämme esitystä pitäisi muuttaa myös siten, että siinä mukana olisi nollaveroluokka makeuttamattomille ja maustamattomille vesille ja kivennäisvesille. Myös tämä voisi osaltaan ohjata ihmisten kulutustottumuksia terveellisempään suuntaan.

On hyvä, että virvoitusjuomaveron uudistuksessa on haluttu huomioida veron terveysvaikutuksia. Kannustamme ministeriötä korjaamaan esitystä niin, että terveysvaikutukset ovat selvemmat ja yksiselitteisemmät. Samalla toivomme, että viimeistään ensi hallituskaudella alkaa työ kattavan terveysperusteisen veron käyttöönottamiseksi.

Terävä Sini
Suomen Syöpäyhdistys ry